

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

IXe KAMER

A R R E S T

**nr. 219.522 van 29 mei 2012
in de zaak A. 198.160/IX-6980**

In zake : Bart BLANCQUAERT
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Carine Flamend
 kantoor houdend te 1860 Meise
 Vilvoordsesteenweg 101
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

 de POLITIEZONE BERLARE-ZELE
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Tom De Sutter
 kantoor houdend te 9000 Gent
 Koning Albertlaan 128
 bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 5 november 2010, strekt tot de nietigverklaring van de beslissing van 3 september 2010 van het politiecollege van de politiezone Berlare-Zele waarbij Bart Blancquaert de zware tuchtstraf van de terugzetting in weddeschaal wordt opgelegd.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoeker heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Auditeur Marijke Van Limbergen heeft een verslag opgesteld.

De verzoeker en de verwerende partij hebben een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 23 april 2012.

Staatsraad Daniël Moons heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Tom De Sutter, die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

Auditeur Marijke Van Limbergen heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. De verzoeker is inspecteur van politie bij de lokale politiezone Berlare-Zele.

3.2. Op 2 september 2009 wordt een informatieverlag opgesteld waaruit blijkt dat de verzoeker een verkeersongeval heeft gehad -hij heeft een elektriciteitspaal aangereden-, hij vervolgens vluchtmisdrijf heeft gepleegd en hij nadien -door de omstandigheid dat hij permanentie had op het ogenblik dat Eandis (eigenaar van de elektriciteitspaal) aangifte wenste te doen- met betrekking tot de voornoemde feiten een proces-verbaal tegen onbekenden heeft opgesteld.

Op 9 september 2009 wordt de verzoeker door zijn korpschef -de gewone tuchtoverheid- van dit informatieverlag in kennis gesteld.

3.3. Op 22 september 2009 beslist het politiecollege -de hogere tuchtoverheid van de verzoeker- om de gewone tuchtoverheid van de zaak te ontlasten en door de dienst Intern Toezicht een inleidend verslag te laten opmaken. Op 17 november 2009 bekrachtigt het politiecollege dit inleidend verslag, waarin wordt voorgesteld om de verzoeker de zware tuchtstraf van de terugzetting in weddeschaal op te leggen. Het inleidend verslag wordt vervolgens op 1 december 2009 aan de verzoeker betekend.

3.4. Op 30 december 2009 dient de verzoeker een verweerschrift in. Op 8 januari 2010 wordt hij door het politiecollege gehoord en dient hij een aanvullend verweerschrift in. Dezelfde dag beslist het politiecollege zijn voorstel om de verzoeker de terugzetting in weddeschaal op te leggen te handhaven. Op 11 januari 2010 wordt dit voorstel aan de verzoeker betekend.

3.5. Op 14 januari 2010 vraagt de verzoeker de heroverweging hiervan aan de tuchtraad. Vervolgens wordt verzoekers zaak behandeld door de tuchtraad op zittingen van 11 maart 2010, 7 april 2010 en 9 juni 2010. De Algemene Inspectie van de Federale en de Lokale Politie legt op 9 juni 2010 haar deskundigenverslag neer waarin zij onder meer tot het besluit komt dat de zware tuchtstraf van terugzetting in weddeschaal de gepaste straf is die aan de verzoeker kan worden opgelegd. Op 30 juni 2010 verleent de tuchtraad zijn advies, waarin hij meent dat de feiten als volgt heromschreven dienen te worden:

“Betrokkene heeft de waardigheid van het ambt in het gedrang gebracht door op 07 augustus 2009 na een ongeval met stoffelijke schade te hebben veroorzaakt hiervan geen aangifte te hebben gedaan en geen initiatief te hebben genomen om de schade te vergoeden.

Betrokkene is ernstig tekort gekomen aan zijn beroepsplichten door in dienst op 10 augustus 2009 vaststellingen te hebben gedaan en daarvan proces-verbaal te hebben opgesteld in een ongeval met stoffelijke schade waarin hijzelf betrokken was”.

Ten aanzien van de strafmaat meent de tuchtraad evenwel dat de terugzetting in weddeschaal “niet evenredig is tot de relatieve ernst van de feiten en

de aanwezige verzachtende omstandigheden” en stelt hij voor om de zware tuchtstraf van de inhouding van de wedde van 5% gedurende 2 maanden op te leggen.

3.6. Op 2 augustus 2010 beslist het politiecollege om af te wijken van het advies van de tuchtraad. Op 3 augustus 2010 neemt de verzoeker deze beslissing in ontvangst tegen ontvangstbewijs en ze wordt hem daags nadien per aangetekend schrijven betekend. In deze beslissing wordt de verzoeker uitgenodigd om overeenkomstig artikel 54 van de wet van 13 mei 1999 houdende het tuchtstatuut van de personeelsleden van de politiediensten (hierna: de tuchtwet) binnen een vervaltermijn van tien dagen desgevallend een bijkomend schriftelijk verweer in te dienen.

3.7. Op 13 augustus 2010 dient de verzoeker aangetekend een bijkomend schriftelijk verweer in. De hogere tuchtoverheid stelt dat dit verweerschrift haar pas op 19 augustus 2010 is aangeboden.

3.8. Op 3 september 2010 beslist het politiecollege de verzoeker de zware tuchtstraf van de terugzetting in weddeschaal op te leggen. Dit is de bestreden beslissing. Ze wordt op 6 september 2010 aan de verzoeker ter kennis gebracht.

3.9. In de bestreden beslissing overweegt de hogere tuchtoverheid dat zij akkoord gaat met de heromschrijving van de feiten zoals de tuchtraad dit heeft gedaan en motiveert zij omstandig waarom zij zich op het vlak van de strafmaat niet kan vinden in het advies van de tuchtraad en de verzoeker toch de zware tuchtstraf van de terugzetting in weddeschaal wenst op te leggen. Met betrekking tot het door de verzoeker overeenkomstig artikel 54 van de tuchtwet ingediende bijkomend verweerschrift maakt zij het voorbehoud dat dit verweerschrift laattijdig is nu het haar pas op 19 augustus 2010 is aangeboden. Zij zet uiteen dat naar analogie met het standpunt van de rechtspraak en de rechtsleer met betrekking tot artikel 38quater juncto artikel 38sexies van de tuchtwet, de in

artikel 54 van de tuchtwet vermelde term “indienen” begrepen moet worden in die zin dat het schriftelijk verweer binnen de vervalltermijn in het bezit van de hogere tuchtoverheid dient te zijn. Zij is van oordeel dat de verzoeker door het laattijdig indienen van het verweerschrift, geen beroep meer kon instellen bij de Raad van State tegen de bestreden beslissing. Vervolgens betreft zij evenwel nog het naar haar mening laattijdige verweerschrift bij haar beslissing en antwoordt zij op de door de verzoeker erin opgenomen argumenten.

IV. Ontvankelijkheid van het beroep

Standpunt van de partijen

4. De verwerende partij werpt op dat het beroep onontvankelijk is omdat de verzoeker heeft nagelaten op regelmatige wijze gebruik te maken van het hem door artikel 54 van de tuchtwet toegekende recht om een bijkomend verweerschrift in te dienen. Het door de verzoeker ingediende verweerschrift van 12 augustus 2010 is immers pas op 19 augustus 2010 aan de hogere tuchtoverheid aangeboden, terwijl de verzoeker ervoor diende te zorgen dat de tuchtoverheid binnen de in artikel 54 van de tuchtwet vermelde vervalltermijn van het verweerschrift in het bezit was gesteld. Het niet regelmatig uitputten van de verplichte en georganiseerde beroepsmogelijkheden tijdens de administratieve procedure leidt tot de onontvankelijkheid van het nadien bij de Raad van State ingestelde beroep tegen de definitieve beslissing.

5. De verzoeker antwoordt dat de door de verwerende partij in de bestreden beslissing opgenomen verwijzing naar de rechtspraak van de Raad van State niet pertinent is omdat deze enkel duidelijkheid verschaft over wat verstaan moet worden onder het begrip “meedelen” zoals gebruikt in artikel 38sexies van de tuchtwet en dit niet mutatis mutandis kan worden toegepast op het in artikel 54 van de tuchtwet vermelde begrip “indienen”. Integendeel kan “indienen” niet anders begrepen worden dan in die zin dat de verzoeker zijn schriftelijk verweer kan versturen per post -waarvan de poststempel geldt als bewijs- tot de laatste dag van

de vervaltermijn van tien dagen. Er anders over oordelen zou het betrokken personeelslid de mogelijkheid ontnemen om gebruik te maken van de postdiensten, gelet op de tijd die soms verloopt tussen de afgifte van een stuk en de aanbidding ervan aan de bestemming en zou tot gevolg hebben dat het personeelslid niet ten volle gebruik kan maken van de reeds korte termijn van tien dagen. Voorts stelt de verzoeker dat, ongeacht het tijdig karakter van zijn schriftelijk verweer, het al dan niet tijdig indienen van een schriftelijk verweer na kennisname van de intentie van de hogere tuchtoverheid om af te wijken van het advies van de tuchtraad, niet tot gevolg heeft dat het administratief beroep niet zou zijn uitgeput.

6. In haar laatste memorie handhaaft de verwerende partij haar exceptie. De verzoeker kan het bijkomend verweerschrift zowel afgeven tegen ontvangsbewijs als verzenden, maar dient er in ieder geval voor te zorgen dat de hogere tuchtoverheid het bewuste verweerschrift ontvangen heeft binnen de gestelde termijn van tien dagen. Er anders over oordelen zou ertoe leiden dat voor de tuchtoverheid een striktere procedureregeling zou gelden dan voor het tuchtrechtelijk vervolgde personeelslid en hypothekeert een correcte berekening van de aan de tuchtoverheid opgelegde termijnen en een tijdige besluitvorming.

Beoordeling

7. Artikel 54 van de tuchtwet luidt:

“Wanneer de hogere tuchtoverheid beoogt af te wijken van het advies, dan moet zij de redenen hiertoe aangeven en ze, samen met de voorgenomen straf, ter kennis brengen van de betrokkene. Deze kan een schriftelijk verweer indienen binnen de tien dagen na de kennisgeving, op straffe van verval”.

8. Terecht stelt de verzoeker dat het al dan niet (tijdig) indienen van het door artikel 54 van de tuchtwet voorziene schriftelijk verweer geen gevolgen heeft met betrekking tot het al dan niet hebben uitgeput van het administratief beroep en derhalve ook niet met betrekking tot de ontvankelijkheid van het beroep gericht tegen de bestreden beslissing bij de Raad van State.

Bovendien -zoals hierna zal blijken uit de beoordeling van het eerste middel- heeft de verzoeker zijn verweerschrift wel degelijk regelmatig binnen de termijn bepaald in artikel 54 van de tuchtwet ingediend.

9. De exceptie van onontvankelijkheid van het beroep kan niet worden aangenomen.

V. Onderzoek van de middelen

A. Eerste middel

Standpunt van de partijen

10. Het middel is ontleend aan de schending van de rechten van verdediging en van artikel 54 van de tuchtwet. De verzoeker voert aan dat de tuchtoverheid ten onrechte geen rekening heeft gehouden met zijn verweerschrift dat hij met een aangetekende brief op 13 augustus 2010 heeft verstuurd omdat het haar pas op 19 augustus 2010 heeft bereikt en zich verkeerdelijk op het standpunt plaatst dat artikel 54 van de tuchtwet zo begrepen moet worden dat het verweerschrift binnen de tien dagen in haar bezit dient te zijn. De verzoeker is van oordeel dat het volstaat dat het verweerschrift binnen de termijn van tien dagen verstuurd is en dat de termijn van tien dagen volledig aangewend moet kunnen worden om zijn verdediging op punt te stellen en schriftelijk te verwoorden.

11. De verwerende partij verwijst naar hetgeen zij omtrent het laattijdig indienen van het bijkomend verweerschrift heeft uiteengezet in het kader van haar exceptie van onontvankelijkheid van het beroep. Zelfs wanneer zou worden aangenomen dat het verweerschrift wel degelijk tijdig is ingediend, is zij van oordeel dat het middel verworpen dient te worden, aangezien zij het bewuste verweerschrift wel degelijk bij haar beoordeling in de bestreden beslissing heeft betrokken en alle erin ontwikkelde argumenten heeft weerlegd. Zij merkt op dat de

verzoeker in dat verband verzuimt om concreet aan te geven in welk opzicht in de bestreden beslissing zou zijn voorbijgegaan aan het bijkomend verweerschrift.

12. De verzoeker repliceert dat de houding van de verwerende partij dubbelzinnig is nu zij enerzijds stelt dat geen rekening kan worden gehouden met het bijkomend verweerschrift maar anderzijds voor de volledigheid toch nog één en ander toevoegt “na lezing van het onontvankelijk bijkomend schriftelijk verweer”. De toevoegingen betreffen evenwel een aantal “gemeenplaatsen” die geen antwoord bieden op zijn opmerkingen. Zo wordt niet geantwoord op zijn argument dat de feiten binnen de lokale gemeenschap gekend zouden zijn, behoudens in de mate dat wordt vermeld dat dit bezwaarlijk kan worden betwist, terwijl hiervan geen bewijs naar voor wordt gebracht. Evenmin wordt afdoende geantwoord op zijn argument dat er geen ernstige verstoring is geweest van de werking van de dienst. Meer bepaald antwoordt de verwerende partij niet op de precieze elementen die hij in dat verband heeft aangevoerd met name dat de feiten buiten dienstverband plaatsvonden, dat hij zijn dienst op onberispelijke wijze heeft verdergezet, dat hij op 20 april 2010 een bevredigende eindevaluatie heeft gekregen terwijl de feiten bij deze evaluatie in aanmerking werden genomen en ten slotte het strafvoorstel van de tuchtraad dat de tuchtstraf kan worden uitgevoerd door 15 uren bijkomende onbezoldigde prestaties te leveren, waaruit blijkt dat er geen ernstige verstoring van de goede werking van de dienst is geweest of zal zijn. De verzoeker meent dan ook dat de verwerende partij volkomen ten onrechte geen rekening heeft gehouden met zijn verweerschrift, minstens er niet afdoende op geantwoord heeft.

Beoordeling

13. Ten onrechte stelt de verwerende partij dat artikel 54 van de tuchtwet zo begrepen moet worden dat het schriftelijk verweer van het betrokken personeelslid binnen de tien dagen na de kennisgeving van de intentie om af te wijken van het advies van de tuchtraad in het bezit gesteld moet zijn van de hogere tuchtoverheid. De tekst van artikel 54 spreekt duidelijk over “indienen”, dit is de

handeling die door de betrokkene wordt gesteld met het oog op het doen aankomen van het verweerschrift bij de tuchtoverheid, te dezen het ter post aangetekend verzenden ervan naar de tuchtoverheid. Deze handeling moet worden onderscheiden van de ontvangst van het verweerschrift door de tuchtoverheid.

14. De verzoeker heeft het voorstel om af te wijken van het advies van de tuchtraad op 3 augustus 2010 voor kennisneming en ontvangst ondertekend, zodat de termijn van tien dagen bedoeld in artikel 54 van de tuchtwet een aanvang heeft genomen op 4 augustus 2010 en verstreek op 13 augustus 2010. De verzoeker heeft zijn verweerschrift ingediend met een op 13 augustus 2010 ter post aangetekend verzonden schrijven, wat tijdig is, zodat de tuchtoverheid ten onrechte is uitgegaan van de onontvankelijkheid van het verweerschrift.

15. Terecht stelt de verwerende partij evenwel, en dit zal hierna ook blijken uit de beoordeling van het tweede middel, waarin de verzoeker aanvoert dat het determinerende motief dat de tuchtoverheid aanhaalt om op het vlak van de strafmaat af te wijken van het advies van de tuchtraad niet pertinent is, dat de tuchtoverheid ondanks haar voorbehoud met betrekking tot de onontvankelijkheid van het bijkomend verweerschrift, in de bestreden beslissing wel degelijk met het bewuste verweerschrift rekening heeft gehouden en geantwoord heeft op de erin vervatte argumenten van de verzoeker.

16. Het eerste middel kan niet worden aangenomen.

B. Tweede middel

Standpunt van de partijen

17. Het middel is ontleend aan de schending van het redelijkheidsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel en de motiveringsplicht. De verzoeker voert aan dat de bestreden beslissing niet gesteund is op in feite en in rechte aanvaardbare motieven doordat de determinerende reden die de hogere

tuchtoverheid aanhaalt om op het vlak van de strafmaat af te wijken van het advies van de tuchtraad niet pertinent is. De tuchtoverheid verantwoordt de strenge tuchtstraf enkel met de volgende overweging: “De feiten die zich hebben voorgedaan zijn bekend binnen de lokale gemeenschap. De richtbaarheid die aan de feiten is gegeven, tast de werking en reputatie van de politiediensten en het vertrouwen erin, in het bijzonder deze van de politiezone Berlare-Zele, en aldus het belang van de dienst aan”. Dit is evenwel een loutere bewering, waarvoor de tuchtoverheid niet het minste bewijs aanbrengt.

18. De verwerende partij antwoordt dat de hogere tuchtoverheid wel degelijk afdoende motiveert waarom zij afwijkt van het advies van de tuchtraad en de strafmaat die zij voorstelt, handhaaft. Zij wijst er op dat de daartoe aangebrachte motieven geen nieuwe motieven hoeven te zijn waar de tuchtraad geen kennis van heeft genomen. De hogere tuchtoverheid beschikt over de discretionaire bevoegdheid om een ander standpunt in te nemen dan de tuchtraad en heeft haar standpunt overvloedig toegelicht, zonder dat de verzoeker dit standpunt met gegronde argumenten weerlegt. De verzoeker laat immers na concreet aan te geven om welke redenen de tuchtoverheid niet zou kunnen afwijken van het advies van de tuchtraad. Hij beperkt zich tot één element -de bekendheid van de feiten binnen de lokale gemeenschap-, maar het is onjuist dat de hogere tuchtoverheid enkel op basis van dit ene element beslist zou hebben om af te wijken van het advies van de tuchtraad, hetgeen blijkt uit de bestreden beslissing. Bovendien heeft de hogere tuchtoverheid op verzoekers argument gerepliceerd dat het bekend zijn van de feiten in de lokale gemeenschap bezwaarlijk kan worden betwist en dat dit ene element bovendien geen afbreuk kan doen aan de strafmaat.

19. De verzoeker repliceert dat de loutere bewering in de bestreden beslissing dat “het bekend zijn in de lokale gemeenschap van de feiten [...] door het personeelslid bezwaarlijk [kan] worden betwist”, niet ernstig is en dat, indien de verwerende partij zich op deze bewering steunt om af te wijken van het advies van de tuchtraad om een zwaardere straf op te leggen, zij dit minstens dient te bewijzen. Dit geldt des te meer nu het duidelijk is dat de zogenaamde

ruchtbaarheid een belangrijke rol heeft gespeeld bij het bepalen van de ernst van de sanctie.

20. In zijn laatste memorie beklemtoont de verzoeker dat de tuchtoverheid zich voor de strafmaat op beslissende wijze heeft gesteund op de vermeende ruchtbaarheid die aan de feiten zou zijn gegeven en de reputatieschade die dit heeft teweeggebracht en dit terwijl geen van beide elementen bewezen zijn.

Beoordeling

21. De verzoeker voert aan dat het door de tuchtoverheid in de bestreden beslissing aangehaalde argument om op het vlak van de strafmaat af te wijken van het advies van de tuchtraad -de beweerde ruchtbaarheid die aan de feiten is gegeven binnen de lokale gemeenschap- niet bewezen is en dat de bestreden beslissing hierdoor niet gesteund is op in feite en in rechte aanvaardbare motieven en het redelijkheidsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel en de motiveringsplicht schendt.

22. Bij het bepalen van de strafmaat moet de tuchtoverheid onder meer rekening houden met de ernst van de feiten, de dienst waaraan de betrokkene verbonden is, de functie die hij uitoefent en de weerslag van de feiten op de werking van de dienst en het aanzien bij het publiek.

De tuchtoverheid beschikt op het vlak van de strafmaat over een ruime discretionaire bevoegdheid ten aanzien van dewelke de Raad van State slechts een marginale toetsingsbevoegdheid uitoefent. De Raad van State zal enkel een volkomen in wanverhouding tot de fout staande straf als onwettig beschouwen; dit is een straf waarvan het in redelijkheid ondenkbaar is dat enige overheid ze voor die fout zou opleggen.

De tuchtoverheid is, onder meer bij het bepalen van de strafmaat, niet gebonden door het advies van de tuchtraad, maar dit laatste is voor haar wel

een belangrijk gegeven. Wanneer de tuchtoverheid van het advies afwijkt dient zij namelijk haar afwijkende beslissing te motiveren en de betrokkene de mogelijkheid te geven om zich desbetreffend te verdedigen.

23. In het kader van het opgeworpen middel rijst de vraag of de hogere tuchtoverheid erin geslaagd is de bemerkingen van de tuchtraad afdoende te weerleggen en aldus de terugzetting in weddeschaal een degelijke juridische basis te geven.

De tuchtraad heeft in zijn advies omtrent de strafmaat vastgesteld dat de ernst van de schade onbekend is, dat de verzoeker weliswaar ernstig in de fout is gegaan toen hij niet toegaf dat hij zich diende te onthouden van vaststellingen opgenomen in een proces-verbaal, doch dat hij inzicht lijkt te hebben in het ongeoorloofd karakter van zijn optreden en zich sindsdien herpakt heeft en dat hij een vlekkeloos tuchtverleden heeft. De tuchtraad is vervolgens van oordeel dat een inhouding van de wedde van 5% gedurende twee maanden als tuchtstraf dient te worden opgelegd, nu de voorgestelde terugzetting in weddeschaal niet evenredig is met de relatieve ernst van de feiten en de aanwezige verzachtende omstandigheden.

Ter rechtvaardiging van haar besluit om af te wijken van het advies van de tuchtraad heeft de tuchtoverheid in de bestreden beslissing overwogen:

- dat de aanrijding van de elektriciteitspaal en het nalaten om (onmiddellijk) aangifte te doen, niet kan worden gerelativeerd door het (vermeend) gebrek aan noemenswaardige schade aan de elektriciteitspaal, des te minder door de al dan niet aanzienlijke schade aan het voertuig van het personeelslid;
- dat het personeelslid zich ontegensprekelijk heeft onttrokken aan zijn verantwoordelijkheid en aan de mogelijkheid om vaststellingen te doen op het ogenblik van de aanrijding, hetgeen volstrekt onaanvaardbaar is in hoofde van een politieambtenaar;

- dat de verzoeker zich ervan had moeten onthouden een proces-verbaal op te stellen;
- dat de feiten worden beschouwd als een zware inbreuk op de elementaire eerlijkheid die van een politieambtenaar mag worden verwacht en
- dat de feiten ernstig zijn en op zijn minst een aantasting vormen van de voor de goede werking van een openbare veiligheidsdienst noodzakelijke vertrouwensband tussen het personeelslid en het bestuur, de gerechtelijke overheid, de collega's en de bevolking.

De tuchtoverheid verwijst voorts naar de gestrengheid die geldt ten aanzien van politieambtenaren, naar de gestrengheid wegens de weerslag op de dienst en naar het gebrek aan tuchtrechtelijke antecedenten. Zij stelt vast dat noch de staat van dienst, noch het gebrek aan niet-uitgewiste tuchtstraffen afbreuk doet aan het ernstig karakter van de feiten en wijst er op dat de verzoeker zich niet kan beroepen op verzachtende omstandigheden in de zin dat hij de feiten vrijwillig en onmiddellijk zou hebben bekend, en dat het (ondertussen) gegroeide bewustzijn dat de feiten ontoelaatbaar en ernstig zijn, geen verzachtende omstandigheid uitmaakt.

In antwoord op het advies van de tuchtraad om de straf te milderen tot een inhouding van wedde van 5% voor een duur van twee maanden, stelt de tuchtoverheid vervolgens dat de al dan niet bijzondere ernst van de schade aan de elektriciteitspaal respectievelijk het voertuig van de verzoeker niet relevant is, minstens niet opweegt tegen de principiële overwegingen die aan het voorstel van zware tuchtstraf ten grondslag liggen. Zij meent dan ook dat de omvang van de materiële schade geenszins het ernstig karakter van de tenlastelegging in hoofde van een politieambtenaar ontnemt. De hogere tuchtoverheid meent voorts dat de zware tuchtstraf van terugzetting in weddeschaal beter aangepast is aan de ernst van de feiten omdat van een zware tuchtstraf een sterke signaalfunctie uitgaat en hieruit blijkt dat dergelijke misstappen niet worden getolereerd en nefast zijn voor de noodzakelijke vertrouwensband van het personeelslid met het bestuur, de gerechtelijke overheid, zijn collega's en de bevolking. Een goed werkende

openbare veiligheidsdienst vereist een onvoorwaardelijk vertrouwen in de eerlijkheid en integriteit van de politieambtenaren. De tuchtoverheid wijst er voorts op dat de financiële gevolgen van de tuchtstraf relatief beperkt blijven en dat de tuchtstraf geenszins als kennelijk onredelijk kan worden beschouwd in het licht van de vereisten die aan een politieambtenaar redelijkerwijs mogen worden gesteld en gelet op de manifeste inbreuk op de elementaire eerlijkheid en integriteit. De tuchtoverheid meent bovendien de zware tuchtstraf van de terugzetting in weddeschaal te kunnen opleggen omdat het voorstel van zware tuchtstraf niet enkel een onmiskenbaar duidelijk signaal vormt, maar evenzeer beoogt het personeelslid ertoe aan te zetten zich te herpakken en door zijn gedrag en functioneren het vertrouwen van het bestuur, de gerechtelijke overheid, zijn collega's en de bevolking te herwinnen.

Wat de argumenten in verzoekers verweerschrift betreft, wijst de tuchtoverheid er op grond van een uitvoerige motivering op dat zijn beperkte kritiek op de motieven van de tuchtstrafbeslissing niet van aard is afbreuk te doen aan de overwegingen ontwikkeld door de tuchtoverheid. Wat meer bepaald het bekend zijn van de feiten in de lokale gemeenschap betreft, wijst de tuchtoverheid er op “dat dit ene element geen afbreuk kan doen aan de strafmaat”. Wat de weerslag van de feiten op de dienst betreft, wijst de tuchtoverheid nogmaals op de aangetaste vertrouwensrelatie en het signaal dat zij met de tuchtstraf aan de verzoeker wenst te geven om zich te herpakken en het vertrouwen van het bestuur, de gerechtelijke overheid, zijn collega's en de bevolking te herwinnen.

24. Anders dan de verzoeker stelt blijkt aldus dat de tuchtoverheid geenszins louter de ruchtbaarheid die aan de feiten binnen de lokale gemeenschap gegeven is, aanhaalt als motief om af te wijken van het advies van de tuchtraad. Integendeel heeft zij haar afwijkende beslissing omstandig gemotiveerd en wordt enkel verwezen naar de ruchtbaarheid omdat deze aan de basis ligt van het opstarten van de tuchtprocedure.

25. In tegenstelling tot hetgeen de verzoeker in zijn verweerschrift van 12 augustus 2010 voorhoudt, hebben de feiten zich slechts gedeeltelijk -met name het verkeersongeval- buiten dienstverband voorgedaan. Feiten uit het privéleven kunnen tuchtrechtelijk worden bestraft, voor zover zij de waardigheid van het ambt in het gedrang brengen. Wat daarnaast het opstellen van het proces-verbaal betreft -zijnde feiten die zich in dienstverband hebben voorgedaan-, is het niet kennelijk onredelijk dat de tuchtoverheid hieraan een groot belang hecht. De verzoeker ontkent trouwens het bestaan en de ernst van de feiten niet.

26. Gelet op wat voorafgaat kon de tuchtoverheid binnen de haar toegekende discretionaire bevoegdheid in het onderhavige geval terecht oordelen dat de terugzetting in weddeschaal aangepast is aan de ten laste gelegde feiten en dat de feiten dermate ernstig zijn dat zij niet kunnen worden verschoond door het blanco tuchtverleden, door de eventuele geringe materiële schade en door het algemeen functioneren van de verzoeker.

De verzoeker weerlegt geen enkele overweging van de bestreden beslissing, laat staan dat hij het kennelijk onredelijk karakter ervan aantoonst. Evenmin toont de verzoeker aan dat het zorgvuldigheidsbeginsel werd geschonden.

27. Het tweede middel is niet gegrond.

C. Derde middel

Standpunt van de partijen

28. Het middel is ontleend aan de schending van de redelijke termijn. De verzoeker voert aan dat de feiten dateren van 7 augustus 2009 -het verkeersongeval- en van 10 augustus 2009 -het opstellen van het proces-verbaal-, dat de korpschef op 1 september 2009 volledig van de feiten op de hoogte was en dat het niettemin tot 6 september 2010 geduurd heeft vooraleer hij van de

definitieve tuchtstraf in kennis werd gesteld. Nu meer dan een jaar verlopen is tussen de kennisname van de feiten en het opleggen van de tuchtstraf is de redelijke termijn overschreden. Noch de complexiteit van het dossier, noch zijn eigen houding kan hiertoe een excuus vormen aangezien hij enkel zijn wettelijk recht op verdediging heeft aangewend. In het bijzonder wijst de verzoeker er op dat het inleidend verslag dateert van 1 september 2009 terwijl dit hem slechts op 1 december 2009 ter kennis werd gebracht en aldus door het stilzitten van de overheid drie maanden verloren zijn gegaan.

29. De verwerende partij merkt vooreerst op dat de verzoeker zich tijdens de administratieve procedure nooit heeft beklagd over de vermeende onredelijke duur van de tuchtprocedure -integendeel heeft hij in zijn verweerschriften steeds gevraagd om de strafrechtelijke uitspraak af te wachten- en nooit enig initiatief heeft genomen om de afhandeling van de tuchtprocedure te versnellen. Voorts wijst zij er op dat de verzoeker geen enkele ongerechtvaardigde vertraging aanwijst die als kennelijk onredelijk zou kunnen worden beschouwd. De korpschef heeft op 1 september 2009 kennis genomen van de feiten en het inleidend verslag werd reeds drie maanden later -dit is slechts na de helft van de wettelijk voorziene verjaringstermijn-, meer bepaald op 1 december 2009 aan de verzoeker ter kennis gebracht. Dit is niet onredelijk, laat staan kennelijk onredelijk. Voorts blijkt ook uit het verdere verloop van de tuchtprocedure dat er zich geen kennelijk onredelijke vertraging heeft voorgedaan.

30. De verzoeker repliceert dat de omstandigheid dat het inleidend verslag van 1 september 2009 hem slechts op 1 december 2009 ter kennis werd gebracht reeds een onaanvaardbare vertraging inhoudt. Bovendien werd hij pas op 8 januari 2010 door de burgemeester gehoord. Ook na het advies van de tuchtraad heeft de tuchtoverheid meer dan een maand nodig gehad om hem op de hoogte te brengen van haar intentie om van dit advies af te wijken. Het loutere feit dat de verzoeker zich in de loop van de procedure voor de tuchtraad niet heeft beklagd over de overschrijding van de redelijke termijn, doet geen afbreuk aan het

verstrijken van deze termijn. Hij besluit dan ook dat de tuchtoverheid door het verstrijken van de redelijke termijn haar beslissingsbevoegdheid heeft verloren.

Beoordeling

31. Het is een beginsel van behoorlijk bestuur dat de tuchtoverheid, ook wanneer geen bepaling zulks uitdrukkelijk voorschrijft, binnen een redelijke termijn over de tuchtvordering uitspraak moet doen. Het al dan niet redelijk karakter van de duur van een tuchtprocedure is afhankelijk van de concrete omstandigheden van de zaak, meer bepaald de aard en de complexiteit van de zaak, de houding van het betrokken personeelslid en van de tuchtoverheid. Er is slechts sprake van een overschrijding van de redelijke termijn wanneer zich ongerechtvaardigde vertragingen hebben voorgedaan in de loop van de besluitvorming.

32. De tuchtoverheid kreeg op 1 september 2009 kennis van de feiten en niettegenstaande zij overeenkomstig artikel 56 van de tuchtwet over een termijn van zes maanden beschikt om het inleidend verslag aan de betrokkene te betekenen, heeft zij het inleidend verslag reeds op 1 december 2009 aan de verzoeker ter kennis gebracht. Het spreekt voor zich dat geen schending van de redelijke termijn onderkend kan worden wanneer de tuchtoverheid reeds halverwege de haar wettelijk toegekende termijn het nodige doet.

Dat de verzoeker pas op 8 januari 2010 door de tuchtoverheid werd gehoord, getuigt evenmin van een ongerechtvaardigde vertraging. De tuchtoverheid heeft de verzoeker met een e-mail van 11 december 2009 voor voormeld verhoor uitgenodigd. Hierbij diende zij rekening te houden met de termijn van dertig dagen waarover de verzoeker beschikt om, na kennisname van het inleidend verslag, zijn verweer overeenkomstig artikel 38quater van de tuchtwet in te dienen. Aangezien de verzoeker tot 31 december 2009 de tijd had om zijn verweerschrift in te dienen -hetgeen hij gedaan heeft op 30 december 2009- kon de verwerende partij alvast niet vroeger dan op 1 januari 2010 een verhoor

organiseren. Nu het verhoor reeds op 8 januari 2010 was voorzien, kan geen overschrijding van de redelijke termijn worden aangenomen. Nog dezelfde dag heeft de tuchtoverheid vervolgens beslist om haar voorstel van zware tuchtstraf van terugzetting in weddeschaal te handhaven en reeds op 11 januari 2010 werd dit aan de verzoeker ter kennis gebracht.

Op 14 januari 2010 heeft de verzoeker overeenkomstig artikel 51bis van de tuchtwet een verzoek tot heroverweging aan de tuchtraad gericht. Dat de verzoeker zijn “wettelijk recht op verdediging” heeft uitgeput door de tuchtraad te vatten, is - zoals de verzoeker terecht stelt- zijn recht, maar kan uiteraard niet aan de verwerende partij ten grieve worden geduid om een schending van de redelijke termijn aan te tonen.

Uit het verloop van de procedure voor de tuchtraad kan evenmin worden afgeleid dat zich voor deze raad een ongerechtvaardigde vertraging zou hebben voorgedaan en de verzoeker beweert zulks overigens ook niet.

Dat de tuchtoverheid, nadat zij op 5 juli 2010 het advies van de tuchtraad heeft ontvangen, een maand heeft gewacht om haar voornemen om af te wijken van het advies van de tuchtraad aan de verzoeker ter kennis te brengen -met name op 3 augustus 2010- toont evenmin aan dat er sprake is van een schending van de redelijke termijn.

Nadat de verzoeker gebruik heeft gemaakt van de in artikel 54 van de tuchtwet voorziene termijn van tien dagen om op 13 augustus 2010 een verweerschrift in te dienen, heeft de tuchtoverheid op 3 september 2010, en dus binnen de door artikel 55 van de tuchtwet voorgeschreven termijn van dertig dagen, een beslissing genomen en aan de verzoeker ter kennis gebracht.

33. Dit noopt tot het besluit dat de tuchtoverheid doorheen de tuchtprocedure steeds de door de tuchtwet voorgeschreven termijnen heeft gerespecteerd en dat zij voor het overige de procedure voldoende naarstig heeft

behandeld. De verzoeker kan dan ook bezwaarlijk voorhouden dat zich tijdens de behandeling van zijn tuchtzaak een ongerechtvaardigde vertraging zou hebben voorgedaan.

34. Het derde middel is niet gegrond.

D. Vierde middel

Standpunt van de partijen

35. Het middel is ontleend aan de schending van het evenredigheidsbeginsel. De verzoeker voert aan dat de strafmaat hoegenaamd niet in verhouding staat tot de ernst van de feiten en dat daarenboven een zeer lange periode verstreken is tussen de feiten en de definitieve tuchtstraf, waardoor de tuchtoverheid minstens de indruk geeft dat ze niet zo zwaar aan de feiten tilt als ze wil laten uitschijnen. Bovendien heeft de tuchtraad gesteld dat de voorgestelde strafmaat onevenredig is gelet op verzoekers blanco tuchtverleden en zijn schuldinzicht, terwijl de tuchtoverheid zich beroept op het bekend zijn van de feiten in de lokale gemeenschap als voornaamste motief om van het advies van de tuchtraad af te wijken. Nu dit motief door de verzoeker wordt betwist en de verwerende partij dit niet bewijst, kan het geen verantwoording vormen voor de zwaarte van de straf.

36. De verwerende partij antwoordt dat de bestreden beslissing een uitvoerige motivering bevat op het vlak van de strafmaat en dat de verzoeker geenszins ook maar één enkele overweging van de bestreden beslissing weerlegt, laat staan de kennelijke onredelijkheid van de bestreden beslissing aannemelijk maakt. De verzoeker kan niet ernstig beweren dat de tuchtoverheid ook maar op één ogenblik de indruk zou hebben gewekt dat zij niet zwaar aan de feiten tilt, hetgeen reeds blijkt uit de loutere omstandigheid dat de tuchtoverheid steeds heeft vastgehouden aan haar oorspronkelijk voorstel van zware tuchtstraf van terugzetting in weddeschaal. Voor zoveel als nodig verwijst de verwerende partij

ook naar de weerlegging van het derde middel, waaruit blijkt dat de afhandeling van de tuchtprocedure ook geen (kennelijk onredelijke) vertraging heeft gekend. De verwerende partij wijst er voorts op dat het loutere feit dat de tuchtoverheid het standpunt van de tuchtraad aangaande de strafmaat niet deelt, niet betekent dat de door de tuchtoverheid opgelegde straf kennelijk onredelijk is. De tuchtraad heeft de voorgestelde straf overigens niet kennelijk onevenredig bevonden, in die zin dat hij zich niet zou kunnen indenken dat een andere tuchtoverheid dezelfde straf zou opleggen. Bovendien heeft de Algemene Inspectie van de Federale Politie en de Lokale Politie in haar deskundigenverslag de strafmaat bijgetreden, waaruit andermaal blijkt dat het standpunt van de tuchtoverheid niet als kennelijk onredelijk kan worden beschouwd. De tuchtoverheid heeft ook in een omstandige -door de verzoeker niet betwiste, laat staan weerlegde- motivering in de bestreden beslissing aangegeven waarom het standpunt van de tuchtraad omtrent de strafmaat volgens haar niet kan worden gevolgd.

Beoordeling

37. De Raad van State beschikt met betrekking tot het beoordelen van de vraag of de opgelegde straf in redelijke verhouding staat tot de ernst van de gepleegde feiten over een marginale toetsingsbevoegdheid. Hij kan enkel een tuchtsanctie onwettig bevinden wanneer de tuchtoverheid, op grond van de gegevens waarover zij beschikt, de betrokkene een kennelijk onaangepaste straf heeft opgelegd.

38. Aan de verzoeker wordt de zware tuchtstraf van de terugzetting in weddeschaal opgelegd naar aanleiding van feiten gepleegd in zijn privéleven, met name het veroorzaken van een ongeval met stoffelijke schade, het niet aangeven hiervan en het niet nemen van het initiatief om de schade te vergoeden, en naar aanleiding van een tekortkoming aan zijn beroepsplichten, met name door tijdens de dienst vaststellingen te hebben gedaan en daarvan een proces-verbaal te hebben opgesteld met betrekking tot een ongeval met stoffelijke schade waarbij hijzelf betrokken was.

39. Uit de beoordeling van het tweede middel blijkt dat de tuchtoverheid omstandig heeft gemotiveerd waarom zij meent dat de door haar opgelegde tuchtstraf gerechtvaardigd is en voorts dat de tuchtoverheid binnen de haar toegekende discretionaire bevoegdheid in het onderhavige geval kon oordelen dat de strafmaat aangepast is aan de ten laste gelegde feiten. Bovendien heeft de Algemene Inspectie van de Federale Politie en de Lokale Politie in haar deskundigenverslag van 4 maart 2010 de feiten voor bewezen gehouden en is zij de door de tuchtoverheid voorgestelde strafmaat bijgevalen. De door de tuchtoverheid voorgestelde en uiteindelijk weerhouden strafmaat kan dan ook niet als kennelijk onredelijk worden beschouwd.

40. De verzoeker kan evenmin worden gevolgd waar hij aanvoert dat de tuchtoverheid zelf minstens de indruk geeft dat ze niet zo zwaar aan de feiten tilt als ze wil laten uitschijnen omdat een zeer lange periode zou zijn verstreken tussen de feiten en de definitieve tuchtstraf. Uit de beoordeling van het derde middel blijkt vooreerst dat er geen sprake is van een overschrijding van de redelijke termijn. Dat de tuchtoverheid zelf niet zo zwaar zou tillen aan de feiten, wordt bovendien tegengesproken door de omstandigheid dat zij steeds heeft vastgehouden aan de initieel voorgestelde strafmaat.

41. Het vierde middel is niet gegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State verwierpt het beroep.

2. De verzoeker wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 175 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 29 mei 2012,
door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

André Vandendriessche,	kamervoorzitter,
Daniël Moons,	staatsraad,
Jeroen Van Nieuwenhove,	staatsraad,
bijgestaan door	
Tiny Temmerman,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Tiny Temmerman

André Vandendriessche